

Special issue by Dr Inna Ganschow on Polish Immigration

Polish Luxembourg 1900–1920. A glimpse of the iceberg tip.

The history of Poles in Luxembourg after the re-establishment of the new Polish state in 1918 can be traced on the basis of statistics from various sources. The Polish Ministry of Foreign Affairs kept statistics that provide a picture of Polish labour migration between two world wars. Luxembourg historians have also tackled the question of the image of the Polish diaspora before its members started to assimilate.

However, both the period of World War I and the years before are hardly recorded due to the nationality of the Polish diaspora who came to Luxembourg as German, Austrian or Russian citizens. Their number should be noticeable from as early as 1900 though. On the one hand, the Luxembourg steel industry boomed at those times, which had to fall back on labour from foreign workers. On the other hand, Polish workers have a long tradition of workers “export”, because the temporary Polish migrants worked in the smelters of the German Ruhr area. They were also in demand (and engaged) in Luxembourg from 1900 to 1920.

In order to take these people out of their social role of workers, they should be viewed as individual fates. Each and every one of them had traveled a tricky migration route before they landed

in Luxembourg. The archives in Luxembourg allow for a glimpse of the tip of the iceberg of Polish diaspora. Different sources reveal diverse information that can be viewed using digital instruments.

Certain Polish towns “sent” more workers than others and the gender, age and relationship status of these workers demonstrate a male-dominated, young and, above all, single diaspora. Looking at the time span, one can see a different dynamic that can no longer be explained by age or gender. It might be explained by the political situation and economic motivations to leave home, but also by the intentions to find something specific farther away from their home country. This refers specifically to Russian and Jewish immigrants who were also born in the German or Russian partition of Poland and who moved further West because of the revolutions of 1905 and 1917 or pogroms in the Russian Empire.

The overall image of the Polish diaspora is still waiting to be examined more closely, but in conclusion it should be said that many Luxembourgers still have Polish names and keep in their albums photos of their ancestors who came from Warsaw, Cracow and Lodz.

About the author

Dr Inna Ganschow is the author of the monograph “100 Jahre Russen in Luxembourg”, 2020. She is known as a history journalist in the field of contemporary history at the German television ZDF and the newspaper Luxemburger Wort. Ganschow is currently working as a migration researcher at the Center for Contemporary and Digital History C2DH at the University of Luxembourg.

Słowo od Dr Inny Ganschow o polskiej migracji

Polski Luksemburg 1900-1920.

Rzut oka na wierzchołek góry lodowej.

okiem tylko na wierzchołek góry lodowej polskiej diaspory. Różne źródła odkrywają rozmaite informacje, które mogą zostać analizowane za pomocą instrumentów cyfrowych.

Niektóre polskie miasta "wysyłały" więcej robotników niż inne, a pod względem płci, wieku i statusu cywilnego, diaspora była zdominowana przez młodych,

i przede wszystkim samotnych mężczyzn.

Na przestrzeni czasu, można zauważać różne

dynamiki, których nie można interpretować

wyłącznie za pomocą kryteriów wieku czy płci.

Decyzje o opuszczeniu domu można tłumaczyć

sytuacją polityczną i motywami ekonomicznymi,

ale też zamiarem znalezienia czegoś specyficznego,

z dala od ojczyzny. Odnosi się to w szczególności

do imigrantów rosyjskich i żydowskich, którzy

również urodzili się pod zaborem rosyjskim czy

niemieckim, i którzy przeprowadzili się na zachód

z powodu rewolucji w 1905 i 1917, czy też z powodu

podróży na terenie rosyjskiego imperium.

Ogólny obraz polskiej diaspory wciąż czeka

na głębsze zbadanie, ale konkludując należy

stwierdzić, że wielu Luksemburczyków nosi

wciąż polskie nazwiska i ma w albumach zdjęcia

przodków, którzy przybyli z Warszawy, Krakowa

czy Łodzi.

Historie Polaków w Luksemburgu, po odrodzeniu Państwa Polskiego w 1918 można śledzić na podstawie statystyk pochodzących z różnych źródeł. Polski Minister Spraw Zagranicznych zbierał informacje, które dają obraz robotniczej migracji w okresie międzywojennym. Luksemburcy historycy również zajmowali się kwestią obrazu polskiej diaspory jeszcze przed asymilacją jej członków.

Należy zauważyć, że okres I Wojny Światowej

także lata ją poprzedzające udokumentowane

są tylko w niewielkim stopniu z tego względu,

że członkowie polskiej diaspory przyjeżdżali

do Luksemburga jako obywatele niemieccy,

astracy czy rosyjscy. Ich liczba musiała być jednak

znaczna w latach 1900. Z jednej strony luksemburski

przemysł stalowy przeżywał rozkwit, w związku

z czym musiał polegać na zagranicznej sile roboczej.

Z drugiej zaś Polska miała długą tradycję

w "eksportowaniu" robotników, ponieważ polscy

imigranci pracowali tymczasowo w hutach niemieckie-

go zagłębia Rury. Potrzebowano ich również

(studiano) w Luksemburgu od 1900 do 1920.

Należy oddzielić tych ludzi od ich społecznej roli

robotników, należałoby spojrzeć na ich indywidualne

losy. Każdy z nich musiał przemieścić niepewną

drogę emigranta zanim wyładował na luksemburskiej

Strona Archiwa w Luksemburgu pozwalają rzucić

Dr Inna Ganschow jest autorką monografii "100 Jahre Russen in Luxembourg", 2020. Jest dziennikarką historyczną specjalizującą się w historii współczesnej w niemieckiej telewizji ZDF i gazecie Luxemburger Wort. Ganschow pracuje też jako badacz migracji w Centrum Współczesnej i Cyfrowej Historii (CZDH) w Uniwersytecie Luksemburskim.

